

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลด ละ เลิกสูบบุหรี่ของประชากรในพื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
ผู้วิจัย	นางกฤษณวรรณ สนิทม่วง
คณะกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนิศ มีศรีสวัสดิ์
สาขา	การส่งเสริมสุขภาพ
ปีการศึกษา	2548

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ผลกระทบที่เกิดจากการสูบบุหรี่และสร้างรูปแบบการให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลด ละ เลิกสูบบุหรี่ของประชากรในพื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 เป็นการศึกษาการรับรู้ผลกระทบที่เกิดจากการสูบบุหรี่ และช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบการให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลด ละ เลิกสูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่สูบบุหรี่ มีอายุระหว่าง 25-59 ปี จำนวน 137 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม(F.G.D.)

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับการรับรู้ผลกระทบที่เกิดจากการสูบบุหรี่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับระดับการรับรู้ในแต่ละด้านที่มีระดับการรับรู้ต่ำ ได้แก่

1. การรับรู้โอกาสเสี่ยงและอันตรายที่เกิดจากการสูบบุหรี่มีระดับการรับรู้ต่ำที่สุด 3 รายการ ได้แก่
 - 1.1 การสูบบุหรี่ทำให้มีโอกาสเป็นโรคกระเพาะอาหาร
 - 1.2 สตรีที่แต่งงานกับชายที่สูบบุหรี่มีโอกาสเกิดโรคมะเร็งปอดมากกว่าสตรีที่แต่งงานกับชายที่ไม่สูบบุหรี่
 - 1.3 การสูบบุหรี่ในระยะเริ่มแรกไม่มีผลทำให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย
2. การรับรู้ความรุนแรงของโรคและความรุนแรงที่เกิดจากการสูบบุหรี่มีระดับการรับรู้ต่ำ 2 รายการ ได้แก่
 - 2.1 การสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุน้อยจึงสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ง่ายกว่าคนที่เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุมาก
 - 2.2 การสูบบุหรี่ไม่ทำให้หัวใจสูบฉีดโลหิตได้ดีขึ้น
3. การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการเลิกสูบบุหรี่มีระดับการรับรู้ต่ำ 3 รายการ ได้แก่
 - 3.1 การเลิกสูบบุหรี่ทำให้อาการปวดศีรษะลดลง
 - 3.2 การเลิกสูบบุหรี่ทำให้กลิ่นบุหรี่ที่ติดตามเสื้อผ้าและร่างกายหมดไป
 - 3.3 การเลิกสูบบุหรี่ไม่สร้างความรำคาญแก่ผู้อยู่ใกล้ชิด

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ที่มีระดับการรับรู้ต่ำอาจเป็นปัญหาในการลด ละ เลิกสูบบุหรี่จึงได้มีการสร้างรูปแบบการให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลด ละ เลิกสูบบุหรี่ เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อการลด ละ เลิกสูบบุหรี่ต่อไป

Abstract

Thesis Title	A Model of Education Behavior Change to Decrease Smoking of People in Tambon Thamai, Amphoe Chumsaeng, Nakhon Sawan
Researcher	Mrs.Kritsanant Snitmuang
Advisory Committee	Assoc. Prof. Dr. Thanee Gesthong, Asst. Prof. Thanas Meesrisawasdi
Program	Health Promotion
Academic Year	2005

The purposes of this research were to study the levels of smoking effect perceptions and to construct an education behavior change to decrease smoking model in Tambon Thamai, Amphoe Chumsaeng, Nakhon Sawan.

The procedures of the research have been separated into two sections. The first section was to study the levels of smoking effect perceptions. The second was to construct an education behavior change to decrease smoking model. The sample of this research were 137 smokers who were 25-59 years old. The instruments used for data collection were smoking effect perception questionnaire and Focus Group Discussion (F.G.D.).

The results of this research showed that overall the smoker's levels of smoking effect perceptions were at the high level. They know less about the risks and dangers of smoking in inducing Peptic Ulcer, lung cancer risk in women who were married with smoking men and smoking in the first stage being safe. Wrong perceptions about severity levels of smoking were that youth smokers can stop smoking more than adult smokers, and that smoking can stimulate blood circulation. Low perceptions about benefits and obstructions of stop smoking were that stop smoking decreases a headache, cigarette smell disappears and it doesn't disturb other people.

The result of this research indicated that the low levels of smoking effect perceptions may be of problems in behavior change to decrease smoking. This construction of education behavior change to decrease smoking model was to be the guideline of education for the people who want to decrease and stop smoking.

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ สืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งก่อให้เกิดความตระหนักในพระคุณแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ประการแรก การดูแลใส่ใจถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำจากคณาจารย์ผู้สอนประจำสาขาการส่งเสริมสุขภาพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้วิจัยซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ประการที่สอง การเสียสละในการให้คำปรึกษา แนะนำและเอาใจใส่ของคณาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธวัช มีศรีสวัสดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพเพียง

ประการที่สาม การให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในส่วนของการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ท่านแรก คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวดี ธนวิภาคนนท์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐธยาน์ ศรีพุทธสมบูรณ์ หัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ อาจารย์วิมลรัตน์ คล้ายเนียม อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ คุณไพรัช สุวรรณเนกซ์ นักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ และคุณจุฑารัตน์ สว่างชัย พยาบาลวิชาชีพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์ ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ประการที่สี่ การเสียสละเวลาอันมีค่าของผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่านซึ่งประกอบด้วย นายสนั่น พิสมัย สาธารณสุขอำเภอชุมแสง นางสาวจริยา หัตถมาศ นักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ นายไพรัตน์ สุวรรณเนกซ์ นักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ นางสมพิศ อึ้งวงษ์ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมแสง นางสาวจุฑารัตน์ สว่างชัย พยาบาลวิชาชีพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์ นศพรวิภา นครสวรรค์ นางวรรณุช ผลเจริญ นักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขอำเภอชุมแสง และนายสรธรา เข็มรอด นักวิชาการสาธารณสุข สถานีอนามัยบ้านหนองขอน อำเภอชุมแสง ที่เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม (F.G.D.) ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ประการที่ห้า ขอขอบคุณหัวหน้าสถานีนามัยบ้านหนองขอน ตำบลท่าไม้ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้เข้าไปดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ และขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ประการสุดท้าย ขอขอบพระคุณบิดา มารดาที่สนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งครอบครัวที่เสียสละเวลาในการดูแลและทำหน้าที่แทน และเป็นกำลังใจที่ดีตลอดระยะเวลาของการศึกษา และขอบคุณเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการส่งเสริมสุขภาพ รุ่น 1 ทุกคน ที่ได้คำปรึกษา แนะนำและให้กำลังใจเป็นอย่างดี

กฤษณวรรณ สนิทวงศ์